

- точне визначення розміру полів з врахуванням рельєфу;
- підрахунок витрат і біологічної урожайності;
- розрахунок біомаси;
- моніторинг бур'янів та оцінка рівня їх впливу.

Одним з аспектів застосування БПЛА є проведення у стислі терміни обприскування культур із використанням мінімальних витрат палива та високим рівнем еколого-гігієнічної безпеки.

Продуктивність праці дронів може коливатися у межах 60-100 га/год, в порівнянні з виробітком уже морально застарілого літака АН-2 600-1000 га/добу. Перевагою такого типу обприскування вважають також скорочення кількості робочого персоналу, витрат води (у 50-100 разів) та діючої рідини.

Особливу увагу слід звернути на скорочення рівня енерговитрат у разі експлуатації БПЛА: для обробітку 1 га посіву необхідно від 10 до 200 мл пального [1].

Ці «надлегкі літаки» можуть мати вагу до від 1 до 40 кг, із вантажопідйомністю 20-50 кг, з нормою витрат робочої рідини від 1 до 10 л/га, на противагу традиційному обприскуванню у межах 50-400 л/га, з робочою швидкістю 80-120 км/год, із шириною захвату 15-25 м, в окремих випадках – до 100 м.

У середньому час перебування дронів у повітрі може тривати від 20 хвилин до кількох годин. Висота польоту – до п'яти кілометрів, довжина маршруту коливається у межах до 500 кілометрів.

Оскільки не усі поля характеризуються однаковим ступенем зручності обробітку (землі на схилах (виноградники), рівень заболочення місцевості, тощо), тому використання громіздкої наземної і авіаційної техніки поступово відходить у минуле.

Наземні обприскувачі утворюють технологічні колії, а також мають високу здатність пошкоджувати культури (якщо обробіток слід здійснити у генеративну фазу розвитку рослин). Виникають труднощі під час проведення обробітку рослин на фазі формування або дозрівання урожаю високорослих культур (соняшнику або кукурудзи). Бажання своєчасного виявлення осередків захворювання або появи шкідників, рівня забур'яненості території, ідентифікації фізіологічного стану урожаю вимагає від фермерів пошуку нових технологій моніторингу земельних територій. І тут на допомогу поспішають БПЛА, використовуючи матеріали дистанційної відеозйомки допомагають оперативно реагувати на негативні чинники зовнішнього середовища.

Література

1. Thomas Heuzeroth, Andre Taber. EU und Deutschland streiten um Drohnen-Führerschein / Die Welt. –2015. – №12. P. 8.

2. Ачасов А.Б., Тітенко Г.В. Щодо використання БПЛА для оцінки стану посівів/ Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна серія «Екологія». – 2015. – №13. – С. 2.

Діана Галушак (Андрущишин), Ольга Завитій
Тернопільський національний економічний університет

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НОРМАТИВНОГО МЕТОДУ ОБЛІКУ ВИТРАТ ТА «СТАНДАРТ – КОСТ»

Так, І.А. Басманов вважає, що з появою нормативного методу обліку здійснився своєрідний переворот в обліку виробничих витрат, який перетворив цей облік із засобу “фіксації подій” в засіб “оперативного управління економікою виробництва” [1].

Е.К. Гільде виділяє можливість управління по відхиленнях як основну перевагу нормативного методу, який дозволяє активно впливати на виробничо-господарську діяльність підприємства [2].

Як вказує Ю.Я. Литвин, нормативний облік історично є продовженням і розвитком ідей, закладених у «стандарт-костингу» [3].

В. К. Радостовець вважає, що при тривалому калькуляційному періоді особливо важливо знати вже в ході виробництва відхилення від норм, їх причини та винуватців. Застосування нормативного методу дозволяє економічній службі підприємства одержувати точні відомості про зміни на виробництві і разом з керівником та відповідальними спеціалістами вживати необхідних заходів щодо їх усунення [6].

Нормативний метод – це основний метод виробничого обліку, він націлений на впровадження прогресивних норм витрат, дійовий контроль за рівнем витрат виробництва, що сприяє використанню даних обліку для виявлення резервів зниження собівартості продукції.

Основними елементами нормативного методу є облік витрат за діючими нормами, облік відхилень від норм і облік змін норм. Для ефективного застосування цього методу перш за все необхідно правильно організувати процес нормування витрат.

Система калькулювання нормативних витрат включає: установлення нормативів витрат; накопичення даних про фактичні витрати; аналіз відхилень і складання звітності; дослідження причин відхилень; зміни нормативних витрат (установлення нових стандартів), якщо у цьому є необхідність.

Нормативний метод перетворив облік із засобу фіксації подій в засіб оперативного управління економікою виробництва. За своїми принципами нормативний метод виступає як варіант управління витратами в процесі виробництва, який характеризується дієвістю, ефективністю і оперативністю [4 с. 20].

Важливим завданням нормативного методу є своєчасне попередження нераціонального використання ресурсів підприємства, оперативний аналіз витрат на виробництво, який дозволяє розкрити невраховані при плануванні і в практичній роботі резерви, визначити результати розрахункової діяльності підрозділів підприємства, що беруть участь у виробничому процесі (цехів, ділянок тощо). [5 с.126]

Важливим принципом нормативного методу є облік змін норм протягом звітного періоду, що дає можливість оперативно управляти процесом виконання організаційно-технічних заходів. У калькуляції нормативної собівартості, як засобу обліку, планування, контролю, знаходить відображення уже досягнутий рівень впровадження у виробництво прогресивних норм і організаційних заходів [4 с.20].

На практиці сільськогосподарські підприємства використовують лише окремі складові нормативного методу, і то не на всі види продукції. Це залежить, від того, що на процеси виробництва мають вплив природно- кліматичні умови, які інколи призводять до зміни в технології виробництва та встановленні, зміні і дотриманні норм матеріальних та трудових ресурсів.

Так, наприклад у рослинництві нормативну калькуляцію складають не на продукцію, а на окремі процеси:

- передпосівний обробіток ґрунту;
- догляд за посівами;
- збирання урожаю.

Нормативний метод розроблений як аналог методу “стандарт-кост”. Подібним для цих двох методів є попереднє нормування витрат, здійснення окремого обліку та контролю витрат на виробництво за чинними нормами й відхиленнями від норм за місцями їх виникнення і за центрами відповідальності, систематичне узагальнення відхилень від норм з метою використання інформації про відхилення для

оперативного усунення негативних явищ у виробничому процесі. Однак ці два методи не є ідентичними і мають суттєві з погляду їх застосування відмінності.

Порівняння вітчизняного нормативного обліку витрат на виробництво з американською системою “стандарт-кост” дозволяє встановити дуже суттєві відзнаки. Наприклад, при застосуванні нормативного методу облік витрат за нормами та відхиленнями від них входить в загальну систему бухгалтерського обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції. Виявлена величина витрат від зміни норм, а також відхилень від норм за статтями витрат щомісячно списується або на собівартість продукції, або на винних. Для цього облік відхилень пропонувалось вести за калькуляційними статтями за напрямками з визначенням: - об’єктів калькуляції у розрізі статей; - цехів у розрізі об’єктів калькуляції і статей; - причин і винних; - елементів витрат.

Норми витрат переглядаються по мірі здійснення організаційно-технічних заходів, тоді як при “стандарт-кост” це не передбачається. В міру здійснення заходів переглядаються також нормативні калькуляції на вироби, якщо у нормативне бюро надходять повідомлення про зміни норм витрат. Для прийняття управлінських рішень відхилення за місцями їх виникнення виявляються в оперативному порядку на підставі сигнальної та іншої документації. На відміну від системи “стандарт-кост” відхилення від норм за статтями витрат на окремих рахунках не обліковуються. Величина витрат за відхиленнями відображається у оборотних відомостях витрат і випуску продукції з виробництва за окремими видами виробів, а також у калькуляціях фактичної собівартості цих виробів [8].

Одна з основних переваг системи “стандарт-кост” полягає в тому, що якщо внаслідок суттєвих змін у ціновій політиці (інфляція) загальна сума витрат збільшиться, це не вплине на керівників цехів, оскільки вони несуть відповідальність не у вартісному вимірі, а у натуральних показниках. Перевитрати можна отримати, як уже зазначалося, тільки у випадку суттєвих змін цього виробу, тобто якщо змінюється сам виріб [7].

Отже, при нормативному методі обліку не створюється нових об’єктів обліку затрат та об’єктів калькулювання, тобто нормативний метод немає самостійного значення. При цьому об’єктами залишаються всі ті ж замовлення та переділи. Тому, нормативний метод обліку затрат і калькулювання собівартості продукції характерний як для позамовного, так і для по-передільного методів обліку затрат і калькулювання собівартості продукції [8, с. 504].

Метод “стандарт-кост” не регламентується законом і немає єдиної методики встановлення стандартів і ведення облікових реєстрів, а тому на практиці використовують різноманітні норми в середині одного підприємства. В зв’язку з тим, що ціни на ринку часто змінюються, інфляційні процеси утруднюють обчислення вартості залишків матеріалів, готової продукції на складі і незавершеного виробництва, тому встановлюють середню вартість витрат, яку використовують для визначення ціни на продукцію [4 с. 23].

Література

1. Басманов И.А. Теоретические основы учета и калькулирования себестоимости промышленной продукции. /И.А. Басманов; под. ред. В. А. Новака. - М.: Финансы, 1970. - 167 с.
2. Гильде Э.К. Нормативный учет в промышленности. / Э.К. Гильде – М.: Финансы, 1976. – 152 с.
3. Литвин Ю. Я. Нормативный метод учета в сельском хозяйстве. / Литвин Ю. Я. – К.: Вища школа, 1985. – 157 с.

4. Лукава І.М. Нормативний метод обліку як засіб оперативного управління виробництвом. / І.М. Лукава// Аграрний інформаційний науково-виробничий журнал. - № 11-12. – К.: 2004. – С. 19 – 25.

5. Лукава І.М. Нормативний метод обліку як засіб управління виробництвом. / І.М. Лукава // Інноваційна економіка АПК. Тернопіль, 2010. – №5. – С.126 – 131.

6. Радостовец В. К. Калькулирование себестоимости продукции в сельскохозяйственных предприятиях: [учеб. пособ. – 2-е изд., перераб. и доп.] / В. К. Радостовец – М.: Финансы и статистика, 1986. – 160 с.

7. Слезко Т. Методы учета затрат «стандарт-кост» и нормативный: история и современность// Бухгалтерский учет и аудит. – 2007. - № 7 – С. 3-9.

8. Нападівська Л.В. Управлінський облік.: Монографія. – Дніпропетровськ, 2000. – 450 с.

Кемал Гелдиев

*Харьковский национальный технический университет
сельского хозяйства имени Петра Василенка*

ОСОБЕННОСТИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ВНУТРЕННЕГО РЫНКА МОЛОКА УКРАИНЫ

На современном этапе реформирования экономики Украины недостаточно решенным вопросом остается поиск путей эффективного развития рыночного хозяйства с целью регулирования объемов производства продукции и его сбыта. Особенно ощутимо эта проблема сказывается на функционировании продовольственного рынка, уровень развития которого влияет на обеспеченность населения продуктами питания и социально-экономическое состояние государства. Сокращение объемов производства молока и уменьшения его поступления на перерабатывающие предприятия обуславливают снижение объемов и эффективности производства молочных продуктов, ухудшение обеспеченности ими населения отдельных регионов и страны в целом, что негативно сказывается на уровне продовольственной безопасности государства.

В совокупности различных видов рынка важное место занимает рынок молока и молочной продукции – система товарно-денежных отношений между производителями сырья (молока) и конечной продукции (продуктов его переработки) и его потребителем, благодаря которой путем осуществления актов купли-продажи реализуется право на собственность товаров, характерных для данного рынка.

Функционирования рынка молока и молочной продукции зависит от количества и распределения производимого сырья и конечной продукции, доходов и потребностей потребителей.

В процессе осуществления актов купли-продажи производители молока и продуктов его переработки и конечные потребители вступают в рыночные отношения. Субъектами таких отношений являются сельскохозяйственные предприятия всех форм собственности, личные подсобные хозяйства населения, предприятия системы заготовки, хранения, переработки и реализации продукции, ее конечный потребитель, которые, вступая в товарообмен, формируют оптовые и розничные рынки молока и молочной продукции.

Сложившаяся ситуация в молочном скотоводстве, сказывается на функционировании молокоперерабатывающих предприятий. В течение 1999-2014 гг продажу молока и молокопродуктов всеми категориями хозяйств предприятиям перерабатывающей промышленности по Украине сократился в 6,4 раза.